

Éljen a magyar proletárhatalom vezető ereje, a munkásosztály és szövetségese, a dolgozó parasztság!

A „DÉLMAGYARORSZÁG” TAKARÉKOSSÁGI FIGYELŐJE

Bútorlap hulladékból, brikett fűrészporból

A hulladék hasznosítására, a nyersanyag jobb felhasználására már évek óta harcolnak a Szegedi Falemezgyárban. Ma már a szélezési hulladékból is bútorgyártást készítenek. Ezt az elötte feltűzték, gyümölcsösöket, vagy faostlemez készítették belőle. Az újfajta bútorgyártás kísérleti gyártását az év első negyedében kezdték el és tizenhárom köbméter gyártottak belőle. Ennyi bútorgyártás előállításához egyéb körülmények között harminc köbméter nyírfát használnak fel.

Kormányunk felhívása nyomán a takarékosági mozgalomba be akarják vonni az üzem minden dolgozóját. Színes szemléltető táblákat készítenek, a táblán a felirat arra figyelmeztet, hogy egy százalékos rongyanyag megtakarításával

hány családi ház felépítéséhez szükséges összeget takaríthat meg. Hasonló módon hívják fel a figyelmet a ragasztóanyaggal, elektromos árammal való takarékosagra.

Emellett a különböző üzemrészek művezetőitől kértek konkrét javaslatokat, ki hogyan akarja saját területén olcsóbbá, jobbá tenni a munkát.

Az üzem laboratóriumában Maurics László vegyész-mérnök érdekes kísérletek megkezdéséről számolt be. Ezúttal a nagy mennyiségben felhalmozódott fűrészpors hasznosításán dolgoznak. Fűrészpors-brikett akarnak előállítani. Ha ez sikerrel jár, a fűrészpors a tűzhelyekben, cserépkályhákban is tüzelhető lesz. Megoldódik a fűrészpors

lítása is, ami eddig szinte lehetetlen volt.

Nem pihennek az üzem elektrotechnikusai sem. Jelentős átalakítási munkák megkezdésére készülnek. A röntgér és a lemezcsarnok világításának csoportos kapcsolását egyéni kapcsolásra alakítják át. Így csak ott ég majd villany, ahol éppen szükséges, és nem fogyasztja feleslegesen öt-hat 500-as égő is az áramot. Hogy ez mit jelent, könnyen lemeríthetjük, mert egy ilyen nagy égő annyi áramot fogyaszt, mint egy villanyvasaló.

Ugyancsak a takarékoságot szolgálja a külső röntgér autódarujának átszerelése. A daru mozgathatóságához szükséges áramot eddig az autós motorjával fejlesztették dinamó segítségével. Az autós hajtómű 2300 forint értékű üzemanyagot használ fel. Az átalakított darut hálózati árammal üzemeltetik. Az áram havonta mindössze hatszáz forintba kerül. Havonta 1700 forintot takarítanak meg, ami az üzem viszonylatában nem nagy összeg, de ha évekre számítjuk, jelentős a megtakarítás.

Itt ezer forint, ott kétezer s hónapról hónapra szaporodnak az ezresek. A lemezgyárban — mint a példák bizonyítják — jól látják, mit jelent minden forint megtakarítása: az üzem dolgozóinak nyereségreszesedést, államunknak megtakarított devizát, a lakosság pedig jóval több bútort.

Megindulnak a tiszai hajózárok

A MAHART közlése szerint megindulnak a hajózárok a Tiszán. A Csongrád-Szeged közötti hajózárat április 5-én indul, szerdán és szombaton közlekedik, mégpedig Csongrádról 3 órakor, Szegedről 14 órakor. A Szolnok-Csongrád közötti hajózárat április 7-én indul, a hajó Szolnokról 13 óra 30 perckor, Csongrádról egy óra 20 perckor, s hétfőn, kedden csütörtökön közlekedik.

Fényképkilátás az újszegedi szövőgyár tizenhárom szabad esztendőjéről

Az Újszegedi Kender-Lenszövő Vállalat felszabadulási évfordulójával egy időben ünnepli alapításának 70. évfordulóját. Jubileumuk alkalmával az MTESZ kiállítás termében ma, csütörtökön délelőtt 10 órakor fényképkilátást nyitnak. A kiállított képek a vállalat elmúlt tizenhárom évi műszaki, kulturális és szociális fejlődéséről adnak tanúbizonyságot. Az 50x60 centiméteres felvételek mellé színes szemléltető grafikonokat is helyeznek, amelyek számszerűen is érzékeltetik az üzem utóbbi fejlődését.

A gazdag anyagú fényképkilátás 3 napon át reggel 10 órától délután 6 óráig tekinthető meg.

Tíz esztendeje a népé a 70 éves Újszegedi Kender- Lenszövő Vállalat

Az ország legnagyobb, nehéz textilipari szöveteket gyártó vállalata ez évben ünnepi fennállásának 70. évfordulóját. Sokféle vonatkozásban vázolatnánk gyárunk eddigi életének mozzanatait, de e cikk keretében — röviden érintve a gazdasági tevékenység fejlődését — inkább ennek mozgató rugójáról, az alkotó munkásság helyzetének alakulásáról kívánunk képet adni.

1898. évben létesült a mai gyár alapja, a Magyar Kender Lenipar R. T. bejegyzett cég alatt. Először kenderkiszűréssel, majd szövővel is foglalkozott a vállalat. A két világháború között igen jelentős fejlődés következett be, miközben több esetben változott a tőkeérdekeltség, amely rendszerint névváltozásokkal párosult. Feljegyzéseink szerint 1891-ben 380 munkással dolgozott és a szövőgyár termelőkapacitása évi egy millió méter volt. 1899-ben a munkáslétszám 600 főre emelkedett kb. 100 szövőgép üzemeltetése mellett. 1939-ben fejeződött be egy igen széles vertikális vállalat kialakítása, mely 1800 munkással, 400 szövőgép évi 4 millió méter szövetet, valamint saját fonóállással mintegy 1000 tonna fonalat termelt. Legnagyobb kapacitással — mint hadiüzem — 1944-ben dolgozott.

1944-ben három súlyos légitámadás teljesen tönkretette a gyártelepet. Az épületek 75 százaléka rommá változott, a géppark pedig 60 százalékban elpusztult, vagy igen súlyosan megrongálódott. A kár — 1939. évi szinten — 8,2 millió pengő volt.

1944. október 11-én felszabadult Szeged városa és üzemel a fasiszta elnyomás alól. Vállalatunknál is megindult a romok eltakarítása 60 munkás önkéntes kezdeményezésére. Az újjáépítés erőfeszítéseiről, a messzemenő találatoknyomáról, a költségek fedezete előteremtésének nehézségeiről sokat lehetne írni. A hosszú lejáratú, kedvező feltételű hitelek hiányában az évekig veszteséges vállalat újjáépítési tartozása 1948. év végére 11 millió forint körül mozgott. A tökéletes gazdálkodás éveire a nagyfokú tervszerűtlenség volt a jellemző, melynek folyományaként az államosításkor a munkásság nemcsak a vezetést, hanem a hatalmas anyagi terheket is kénytelen volt átvinni a tőkések kezéből.

A gyár teljes átszervezésével, egyszerűbb vállalati profil kialakításával, a műszaki vezetés és munkásság szorosabb együttműködésével azonban 1949. év végére helyreállt a gazdasági egyensúly. Egy maroknyi munkáscsoport kezdte el — tőkések megérkezése előtt — és 1949-ben kb. 1200 munkás és alkalmazott fejezte be — tőkések menesztése, hátrahagyott adósságok letörlesztése után — egy hatalmas gyár újjáépítését.

A gazdasági tevékenység

jelentős fejlődését mutatják Százalékos viszonyítás az az alatti számok: 1939. évi állapothoz.

Időszak	Szövőgépek	Termelés	Ipari	Termelékeny
		m ²	munkás	ség m ² egy fő
1939.	100,0	100,0	100,0	100,0
1945.	10,0	13,1	13,4	43,2
1947.	55,8	53,5	64,3	83,3
1949.	81,5	102,1	63,2	159,6
1950.	85,0	150,5	72,5	207,6
1953.	88,8	206,1	86,0	243,7
1957.	89,5	240,8	82,6	291,6

Vállalatunk ma az iparág legnagyobb új érték előállítója és valuta termelője. Gyártmányválasztéka csupán 40–45 százalékban szolgálja a lakosság igényeit, a nagyobbik hányad nehéz textiliák formájában — ponyva, tömlő, műszaki szövetek — a legkülönbözőbb iparágak, valamint a mezőgazdaság és export céljait hivatott kielégíteni.

Eredményes munkánk, a szocializmus építésében való helytállásunk elismeréseként — 1949–56 években — 10 alkalommal nyertük el a büszke „Élőzsem” címet.

A vállalat fejlődése mindenkor egybekapcsolódott a munkásság gazdasági és politikai harcával. A rendkívül kedvezőtlen munkakörülmények állandó elkeseredésre adtak okot, és hogy kezdetben ennek ellenére nem voltak nagyobb jelentőségű önálló sztrájkok, a körülmények sajátos adottságaiból adódtak. A város elsősorban mezőgazdasági jellege, lassan fejlődő ipara, a környék olcsó mezőgazdasági munkaerő kínálata, nem utolsósorban zömben nők és gyermekek foglalkoztatása erősen fékezte az egységes szervezett fellépés kialakulását.

A múlt század végi vállalati munkaviszonyokról a Szegedi Kereskedelmi és Iparkamara évkönyveivel többek közt a következőket írják:

„Valamivel kedvezőbbek az előző évekhez az 1895. évi mezőgazdasági munkaviszonyok és annak folytán, hogy a termés oly lényegesen jobb volt Csongrád megyében, hol a birtok nélküli nép erősebben hajlik az úgynevezett szocializmusra, és ennek szájas ígatók által hirdetett csodaszereitől várja kétségkívül elég szálmass helyzetének jobbrafordulását.” (1895-ös évkönyvből.)

„Fel kell jegyezni, hogy a kenderfonó és szövőgyárakban az egyszerű alföldi nép olyan munkáselemlét szolgáltat, mely szerény, az ausztriai hasonló gyári munkásoknál 30–40%-kal kisebb díjazás mellett igen tanulmányos, ügyes, szorgalmas, kitartó és olyan teljes mértékben hasznavehető, hogy az e vidéken fejlesztendő textilipar, mint jól alkalmaz-

ható munkásokra biztosan számíthat.” (1899-es évkönyvből.)

A munkásmozgalmi szervezkedés az I. világháború alatt öltött nagyobb méreteket. A dolgozók ebben az időben keresték fel nagyobb számban a Kelemen utcai »fekete-házban« székely szociáldemokrata pártot. Az 1916-os és azt követő háborúellenes tüntetéseken már testületileg vesznek részt a gyár dolgozói. Az 1918/19-es forradalmi események alatt alakult első munkás és katonai direktórium tagja a gyár részéről: Jójárt Antal. Mintegy harmincan vettek részt a Vörös Hadsereg harcaiban, ezek közül néhány még jelenleg is közöttünk dolgozik. A Tanácsköztársaság bukása után sokan kénytelenek voltak bujdosni.

A világgazdasági válság hatására, a vállalaton belül is megromlott gazdasági viszonyok, tömeges elbocsátások 1927–1932. években számos belső politikai megmozdulást váltottak ki. Különösen demonstratívák voltak a május 1-i munkaszünnep megtartását követelő megmozdulások. A politikai megnyilvánulások elfojtása érdekében a tőkéseknek sikerült néhány vezetőt a maguk céljaira megnyerni, míg a többiek rendőri felügyelet alá helyezték.

Újabb fellépésre 1935. április végén került sor, amikor is a felvett üzem kéthetes bérstrájkot tartott, mely részleges engedménnyel és rendőri felügyelettel zárult. 1938-ig kisebb bérjellegű harcok még több alkalommal találkoztunk.

A háborús gazdálkodásra való fokozatos áttérés kezdetben gazdasági előnyöket hozott a vállalat dolgozóinak is. Azonban 1–2 év után, mindjobban belesodródva a háborúba, ismét egyre rosszabb lett a munkásság helyzete. Az inflációs jelenség elleni fellépést csírájában elfojtatta a hadiüzemmel nyílt várt gyár vezetősége és katonai parancsnoksága. 1944-ben három alkalommal súlyos bombatámadás érte az üzemet, mely megfosztotta annak 2500 dolgozóját a munkalehetőségtől.

(Folytatása következik)

Kónya Sándor

Ma zászlót avat a Fonalmentő Vállalat KISZ-szervezete

A Szegedi Fonalmentő Vállalat kiszistái Szegeden az első között hozták létre alapszervezetüket, s azóta nemcsak a szervezeti munkában, de kiszisztákhoz méltóan a pártmegbízások teljesítésében és a termelőmunkában is derekasan megállták a helyüket. A szerve-

zet fiataljai ma ünnepik szervezetük egyéves fennállásának évfordulóját. Ebből az alkalomból az üzem vezetősége és kommunista vörös zászlóval ajándékozzák meg üzemük legjobb fiataljait. A zászlóavató ünnepség után az üzem dolgozói a kiszistákkal együtt ünnepi vacsorán vesznek részt.

Készül a himestojás

Kedves húsvéti népszokások közé tartozik a himestojás festés, hogy legyen mit ajándékozni lányos házaknál a locsolgató legényeknek. A himestojás festésnek művészei is vannak. A Tolna megyei Dér Józsefné — akiről felvételünk készült — már gyerekkora óta festi a szebbnél-szebb sárközi díszítésű himestojásokat, és szívesen tanítgatja a tudományára falujának, Bába községnek fiatal lányait is.

NYÁRI MENETREND

Menerendszerű légitájakatok vasár- és ünnepnap is!

A LÉGIFORGALOMBAN

Kérje díjtalan menetrendünket

UTAZÁSI IRODA:
Klauszál tér 2.
T.: 20-20, 35-55